XLIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1933. május 5. sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY

PACIFIC UNITARIAN SCHOOL

Mélyítsük a tiszteletet.

Amerikai unitárius lapom egyik címfelirata adta tollamra ezt az igen okos és korszerű tanácsot. Tisztelet adassék mindenkinek akit megillet. Mi papok éjjelünkben és nappalunkban abban a mélységes és magasságos tiszteletben élünk, amely Istent illeti meg. Mindig újra éledünk, valahányszor fölszáll ajkunkról az imádság, hozzá a magasság Istenéhez. Ez ad a pap életének színt, örömet, boldogságot. Ezt a szent szolgálatot soha nem lehet megunnia.

Ha nem az imádság szavai, de az imádkozó hangja, az ajak rezgése megzenésíti az imádságot és átalakítja azzá a harmóniává, melyben az imádkozó és akik együtt követik szavait, együtt érzik magukat az égi atyával.

Isten tisztelése és imádása mellett sarjad ki szívünkből a szülői szeretet természetes hajlamának szülői tiszteletté magasztosulása. Tiszteld atyádat és anyádat! Ez a szent parancs, melyet az iskola idegzel bele a gyermeki elmébe, találkozik a hálás szeretettel és a gyermekből lett emberrel együtt nő, együtt változik át élete elemévé. Ez neveli a fiút oly hőssé, hogy élete kockáztatásával is védi és megvédi a szülő becsületét.

A mai gyermek-ifjú nagyon hamar és igen könnyen megfeledkezik a gyermekről és minden előnyt s minden jogot az ifjúnak követel.

Nem hunyok szemet az előtt a nagy változás előtt, melyet a háború utáni 15 esztendő termelt ki a mai ifjúság lelkéből. Egészen helyesnek tartom, hogy ő mindent el akar távolítani magától, ami a multra, a háború szörnyű gondolatára vezet.

Unitarian School for the Ministri
BERKELEY
California
AMERICA
Not 37

Igaza van, jól teszi, hogy zsenge és duzzadó erejének új teret keres és követel. Tisztelettel adózok a sportban elért sikereiért. Melléje állok, hogy a háború rémét be ne eresszük földünkre, családunkba.

De figyelmeztetek minden ifjút a biblia szavaira: „ha a törzsök szent, az ágak is szentek.“ Jaj annak, aki könnyelműen kitépi a gyökeret az anyai földből, csak azért, mert ő fiatal és erős.

A modern szociális gondolkozás, a proletár rövid-látás szakitni akar mindennel a mit a multtól örökölt, s nem veszi észre, hogy először is önmagától kellene megszabadulni, mert ő a multhoz tartozik, mert eleddig még minden gyermeknek volt apja és anyja.

Én tisztelem akit szeretek és szeretek minden embert, mert ő nekem embertársam, testvérem. Jöjjetek menjünk közelebb egymáshoz. Jöjjetek lássuk benne önmagunkat.

Ti ifjak kívánjátok a szeretetet, mélyítsétek a tiszteletet. Egy percig is el ne feledjétek, hogy a gyermek a férfi atyja.

*

A fennebb elmondott elméleti fejtegetésnek, gyakorlati oka van. A mi kis körünkben is olyan elszólások, olyan merész akarások fordulnak elő, amelyekből hiányzik a bölcs megfontolás és a sikert igérő előrelátás. Ha némi magyarázatát keresem, arra gondolok, hogy az ifjabb emberek, mert bátrabbak, azt hiszik, hogy ennélfogva okosabbak is, s az érett megfontolás és a bölcs belátás emberétől féltik a remélt sikert. Nagy tévedés! Mi unitáriusok, papok és világiak a szabad gondolkozás embere vagyunk annál az örökségnél fogva, amely őseinktől ránk szállott. Nem mutat okos meggondolásra, ha az ifjú szónok le akarja töröltetni a gyülekezet szeme elől ezt a templomi felírást:

A szónok is, miként a hegedű-művész tartsa kéznél a hangfogót.

Ha valaki reformálni akar először jöjjön tisztába magával és a területtel, melyre munkásságát szánta. Semmiképpen ne kezdje a torony gombjánál, ne is a templomnál, hanem valahol az embereknél, ott is inkább az értelmesebbekkel és a lélekben ingadozóknál. De minden esetben arra vigyázzon, hogy a meglevő tartalomból kell kiindulni. Az emberi lelket nem lehet kitörölni, de lehet és kell tökéletesíteni.

Dr. Boros György.

„EGY AZ ISTEN“ *

az udvarhelyi unitár. egyh. kör pályanyertes jeligéje.

Szöv.: Bencze Domokos. Dall.: Pálffy Ákos.

1. *„Egy az Isten!“ Golgotákon,*
vérünk mosta keresztfákon.
Keresztfákon, máglyatűzben,
Benne bizunk rendületlen!
Benne bizunk, őt akarjuk
s rendületlen hittel valljuk:
„Egy az Isten!“

2. *„Egy az Isten!“ Nincs több egynél,*
több ez az egy mindeneknél.
Mindenható, nagy és szabad,
Földi ember, bizd rá magad!
Nála nélkül semmi lennél,
Vele több vagy mindeneknél:
„Egy az Isten!“

43. Zsoltár.

Szöv.: Bencze Domokos. Dall.: Pálffy Ákos.

1. *Itélj meg, óvj meg én királyom,*
üldözőim karja ellen!
Keresztűl könnyön, puszta gyászon,
esdeklő szájjal ezt kiáltom:
Ments meg engem, tarts meg engem
Jóságos Istenem!

2. *Szent hajlékodba hadd megyek be,*
boldogságom Isteméhez —
s mint hangszereknek tiszta nyelve,
hadd áldjam Istent énekelve —
s mondjam el, mit lelkem érez:
Imádlak Istenem!

3. *Világosságod küldd le hozzám,*
sebzett lábam hadd vezesse!
Sötét pusztákon bujdokolván,
tudom: napod még felhozod rám,
hadd találjak szent hegyedre,
én áldott Istenem!

* Folyóiratunk jelen és következő számaiban közöljük Bencze Domokos hitrokon testvérünknek „Hatalmas Isten győzhetetlen várunk“ költőjének nehány ujabb egyh. ének dalszövegét, melyet Pálffy Ákos homorodszentpáli énekvezér dallamositott.

4. *Ne csüggedj lelkem! Szállj magasra!*
Él az Isten, Benne bizzál!
Legyőzhetetlen pajzsa, karja,
az üldözöttet eltakarja
s szent ölébe téged is vár
az Ur, — az Ur, — az Ur!

Unitárius összetartás.

Az unitáriusok egyik szép tulajdonsága volt az összetartás. Köztudatba ment át. Szállóigévé vált. Nyomában áldás járt. Egyházi szervezetüket az összetartás érzete hozta létre. Ez jutott kifejezésre a hívek életében, a főhatóság és az egyházközségek, az egyházi tisztviselők közt való viszonyban. Egyetértés volt az egyházközségek életében, a hivek és a belső emberek s maguk a belső emberek közt. A fegyelmezni tudást kötelességének ismerte, minden gondolkozni tudó ember. Szerénység, tiszteletadás járta mindenütt. Az öreg fejek megkapták az őket megillető tiszteletet. Az embert nemcsak jó, hanem rossz napjaiban is ismerték, nem mellőzték. Unos untalan nem törekedtek reformálásra, a szivek reformálását tartották fődolognak. Ilyen élet mellett élénk unitárius élet volt. Virágzó egyházi életet, iskolaügyet teremtettek. Istennek templomokat, a nevelés-ügynek minden fokon iskolákat emeltek. Minden téren alkottak. Egyházi irodalmat is tudtak teremteni. Hírneves írókat, köztük Brassai Sámuelt, Jakab Eleket adták a tudományos életnek. A vallásos, erkölcsös élet szolgálatában álló egyleteket létesítettek. Voltak nagy alapítványozóik is. Az állami élet minden terére számos raját bocsátották ki a tanult ifjaknak. A társadalmi és állami életnek is mindig hűséges szolgálatában állottak. Alkotni tudó életük nemcsak be-, hanem kifelé is tiszteletkeltő volt. Elismerést vívtak ki maguknak más nagy egyházak részéről. Az államkormány elismerése is jutalmuk lett. Hírnevet szereztek maguknak idegen országokban, sőt a tengereken túl is.

A világfölfordulás, az ezt követő uralomváltozás nagy pontot tett ez egy egyház életében is. A nagy világégés, a súlyos gazdasági váltság akadályokat gördített ez egyház életmenete elé is. Anyagi forrásai bedugultak. Intézményei fenntartása rettenetes megerőltetésébe kerül. A nélkülözés, a nyomor vert tanyát ez egyház hiveiben, különösen szellemi munkássaiban is. A főhatóság kénytelen volt a hivek áldozatkészségéhez fordulni. Egy darabig késszéggel vállalták is a terhet. A minden irányból rájuk zuduló terhek azonban őket is kifárasztották. Intézményeinket félteni lehet.

Ez ítéletidő összetartást parancsol, jobban, mint valaha. Összetartásban van az erő. Sajnos azonban, több helyen ennek pilléreit,a nemes erényeket hanyatlani látjuk. A hívekben ál-

talánosságban az egyházi buzgóság nem a régi. Közöny, nemtörődömség jelei mutatkoznak sok felé. A krisztusi, a felebaráti szeretet is kezd kisebb térre szorulni. Helyettük a részvétlenség szállja meg sokfelé a sziveket. A rokonszenvet, a szociális érzést az ellenszenv, az irigység kezdi fölváltani. Előítéletekben, tapintatlanságban, szószátyárkodásban kezdünk bővelkedni. Még az iskolázott lelkekben is többfelé a fegyelmetlenség, a tiszteletlenség jeleivel találkozunk. Emellett tanuskodik az aránylag sok felmerülő fegyelmi ügy. Az összetartás megbontásának ez az egyik veszedelmes jelensége. A nagy világégés által nyakunkba akasztott sok szenvedésnek, koldustarisznyának okát sokan hajlandók vagyunk egyházunk kormányában, egyházi szervezetünk hiányosságában keresni. Minden áron reformálásra törekszünk. Nem fontoljuk meg, hogy erre okvetlen szükség van-e és az idő erre alkalmas-e. Minden gyökeres reformálás bizonyos lelki kellemetlenségeket, megrázkódtatást szokott előidézni. Ilyesmikre most nincs szükségünk. Első sorban lelkünket reformáljuk. Azt védjük felforgató elemektől. Telítsük meg egyházias buzgósággal, krisztusi szeretettel, egymásiránt való rokonérzéssel. Adjuk meg egymásnak legalább a köteles tiszteletet. Fejünket magasan fönn ne hordjuk. Ha jól van dolgunk, szegény embertársunktól félre ne fordítsuk. Ismerjük az osztóigazságot, egymás fölött pálcát könnyen net örjünk. „Ne ítélj, nem ítéltetel." Személyeskedéstől szívben és írásban kiméljük meg embertársainkat. Ezzel is ne keserítsük egymás életét. Egyházi lapjaink a személyeskedés színterévé ne váljanak. Ehelyett a felfejtett nemes erények, közhasznú ismeretek terjesztői legyenek.

Az unitárius öszetartásban felmerülő csorbák keltsék fel mindnyájunkban azt a szent elhatározást, hogy a régi összetartást tovább ápoljuk s a rajta itt-ott ütött réseket kiépítjük, erős varunkat régi fényében visszaállítsuk, azt senki által bántani nem engedjük. Egyházunk életében lelkesen működő férfi- és nőegyleteink továbbra is feladatuknak ismerjék egyéb erények mellett az unitárius összetartás érzete ápolását. Lelkészeink a szószékekről, tanáraink, tanítóink a katedráról az összetartást, annak áldásait hírdessék. Tetteikben a maguk részéről is valósítsák meg. Győzzék meg a hallgatóságot, tanítványaikat azon történelmi igazságról, hogy egyházunkat a multban is hivei szép erényei, ezek közt összetartásuk, nem szervezetük, a külső forma vezettek, éltették, virágoztatták föl. Ezek voltak azon erőforrások, a melyeken fölvirágzott, melyek segítségével legyőzte majdnem 400 éves multja nagy szenvedéseit s elhárította gyökérszállaira mért fejszecsapásokat. Ezen erőforrások biztosítják jövőjét is s őrzik meg jó hírnevét örök időkön át. Ezekkel hódítunk, ezek nélkül elpusztulunk.

Pap Mózes.

Alapitói dij 1000 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

Nehéz-e az élet?

Hogy ma milyen nehéz az élet, azt senkinek se kell magyarázni, mert e tekintetben mindenki egy kész tanár. Egyszerű falusi emberrel ha beszélünk, olyan szabályos és szép beszédet hallunk tőle az élet számtalan nehézségeiről, hogy hirtelenében azt se tudja az ember, hogy a beszédet rögzítse-e elméjében vagy a nyomor képét.

Én ilyenkor mindig arra gondolok, hogy az emberek nem is olyan elmaradottak s igen sok tekintetben színvonalon állanak. De ezzel a gondolattal még semmit se lehet segíteni a köznyomorúságon s vagyoni állapotomnál fogva az egyes nyomorán sem. De valamit mégis csak felelnem kell ilyenkor, még pedig hivatalomnál fogva valami olyat, ami gondolkodóba ejtheti panaszos embertársamat.

Elmondok egy lyenféle históriát.

A télen Balázs Ferenc világjárt kollégával a fejünkbe vettük, hogy Sinfalva—Mészkő—Szentmihályfalva községekben folytatólagos ismeretterjesztő előadásokat tartunk. Egészségügy, történelem s egyéb tárgyakra gondoltunk.

Megkezdődött az előadássorozat a fenti elgondolás szerint. Azonban rövidesen azt vettük észre, hogy mi közérdeklődésre csak úgy számíthatunk, ha közgazdasági kérdéseket boncolgatunk s kiutat keresünk a nyomoruságból.

Engedve a közóhajnak, áttértünk a tisztán gazdasági kérdések boncolgatására.

Balázs Ferencz, mint ideális népboldogító nagyszerűen fejtegette, hogy milyen könnyűvé lehet tenni az életet a szövetkezések által. Nincs más kiút, mint a szövetkezet. Ezzel nagyszerűen lehet szabályozni az árakat. Ha senki se adja olcsón a káposztát, a hagymát, a malacot stb., milyen jó lesz akkor a falusi embernek, mert lesz pénze bőven. Olyan szépen, meggyőzően beszélt, hogy a hallgatóságot egészen megnyerte.

— (No komám! No sógor! Látja?...)

Most jön a fordulat. — A szövetkezéshez pénz kell. — Pénz a megalapozáshoz. (Általános borulat).

De honnan a pénz, mikor éppen az nincsen!

Hát amikor felvetődött a gondolat, hogy ha mi termelők drágán árulunk, akkor az ipar és más cikkek árulói is szövetkeznek a drágaság jegyében. Csak akkor lett aztán a ború igazán ború az arcokon.

Megijedtem, hogy tökéletesen megbukunk. Hirtelenében megvillant az eszemben, hogy itt ügyünket csak egy olyan gondolat menti meg, amelyik pénz nélkül igéri a boldogulást.

A jó Isten segítségül jött és szót kérve, beszélni kezdtem ilyetén formán:

Tisztelt hallgatóság! Abban a formában, amelyben mi ma beszélgettünk, nem tudhatunk zöld ágra vergődni, mert mi mind csak arról beszéltünk, hogy ez sincs, az sincs s ez is kellene s az is. Fordítsunk egyet a dolgon s beszéljünk arról, hogy ez is van, az is van s ez se kelene s az sem.

Vegyük számba, hogy mi mindenre adunk mi ki súlyos pénzeket, (ha van, ha nincs), amelyek igazán nem tartozékai boldogságunknak. S ha becsületesen gondolkodunk, belátjuk, hogy kiadásaink 75 százaléka megtakarítható (mellőzhető), ha csak arra adunk ki pénzt, ami valóban kikerülhetetlen.

Lássuk hát!

Vn-e szükség dohányra, szeszes italra, cifra ruhákra, kávéra, cukorra, spangnis topánkákra, guvlirozott krepdesin szoknyára, halálesetenél fényes temetésekre stb.? (Általános összenézés).

Próbálja meg valaki, nézzen utána, hányszor 10.000 lei megy ki a faluból csak az említett fölösleges dolgokra?

Na, most menjünk tovább, kedves hallgatóság!

Ha mi kiküszöböljük kiadásainkból csak az említetteket is s nem hódolunk szenvedélyeinknek, divathóbortjainknak s egyéb gyengéinknek, mi lenne akkor?... Az, hogy rövidesen azt vennénk észre, hogy nem is olyan nehéz az élet és hogy az ember a szükséges dolgokhoz könnyen és gyönyörűséges igával juthat hozzá.

Hogyan? Egyszerűen úgy, hogy a ruházathoz szükséges dolgokat megtermelnénk mi magunk, fel is dolgoznánk házilag, itthon a faluban a magunk egyéni és faji izlésünknek megfelelően. Ezáltal óriási gondoktól szabadulnánk meg. De lenne jó ruhánk, tartós is, szép is, s nem bolti rongy és beteges városi divatú, ami esetleg megfelelő városon, de semmi esetre se falun.

Kávéra semmi szükség nincsen. De ha valaki mégis kávézni akar, pergeljen meg egy kiló árpát s egész finom kávét kap belőle.

De a kávéhoz cukor is kell! — Hogyne kellene, ha valaki édesen szereti a kávét! — De mire valók azok a drága kicsi méhek?!... Egy-két gondosan kezelt kaptár-méh örömest összegyűjt annyi mézet, hogy a méhész könnyen elvehet tőlük 20—25 kg-ot anélkül, hogy teljesen kirabolná őket. A méznél jobb és egészségesebb „cukor" pedig hová kell?!....

Na és a temetésekkel hogy állunk? Azzal is a lehető legroszszabb úton. Még a legszegényebb ember is ezreket költ el koporsóra és mellékleteire s mindezeknek tetejébe: a torra.

Álljon össze 25—30 család, vagy az egész egyházközség, s mondja ki, hogy tort nem ad s halottját a legegyszerűbb koporsóban temeti el, amit a falusi asztalos készít meg. A sírásást 4—5-ös csoportokban maguk a szövetkezett családok végzik el a saját kosztjukon. A koporsót is a szövetkezett családok férfiai vagy asszonyai viszik ki.

Amikor vége a temetésnek, másnap számbavesszük, hogy mibe került s a felmerült költségeket közösen fizetik ki Egy ilyen temetés családonként belekerül 20—25 lejbe. A gyászoló család nem égett le, a végtisztesség tisztességesen megadatott s a halott ép oly csendesen nyugszik sirjában, minha hármas diófa koporsóba és selyembe tették volna. (Na sógor, na koma! Látod?).

Még egyebeket is beszélgettünk s azzal ért végett a gazdasági konferencia, hogy a tiszteletes úrnak tökéletes igaza van, mert

amiket ő mondott, ahoz vagy semmi, vagy csak nagyon kevés pénz kell.

Én pedig megállapítottam magamban, hogy ha ennek a népnek okossága és fejlett gondolkodása meleltt megfelelő akaratereje is lenne, számára a gazdasági krizis magától megoldódnék. De e tekintetben kissé csehül állunk.

Te pedig, kedves olvasó, ha osztod az én mentőgondolatomat (és szereted a te népedet), ne szünj meg népszerűsíteni azt, mert amíg erre nem dobban reá a mi népünk, rajta segíteni nem lehet se konverzióval, de még pénzosztással sem.

Roppant nehéz az élet, de az ember maga nehezítette meg. Neki magának kell azt ismét könnyűvé tenni. Tegyük hát könnyűvé!

Árkosi Tamás,
sinfalvi unitárius lelkész.

EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS HIREK

Sorozatos előadások a tordai D. F. Egyletben.

A tordai egyházközség Dávid Ferenc Egylete templomi vallásos estélyek keretében igen érdekes és tanulságos sorozatos előadásokat tartott, melyekről az *Aranyosvidék* c. lap nyomán az alábbi tudosítás küldetett folyóiratunk részére.

Február 26-án *Váry* Albert kolozsvári unitár. főgimnázium kiváló tehetségű vallástanár, jeles egyházi író tartott nagyértékű, tanulságos felolvasást, melyben a történikus éleslátásával s a magyar élet iránti sok szív melegséggel a figyelmet erősen lebilineselve méltatta a kiváló magyar női erényeket s hű képet festve kimagasló magyar nők példaadó jelleméről, felsorakoztatta megkapó lelki rajzait a hű, önfeláldozó hitveseknek, a nagyszerű édes anyáknak, háziasszonyoknak, nemeslekű jóltevőknek, a martir-koszorus, vallásos, rendületlen lelkű Nagyasszonyoknak. A hajdani magyar élet igazi glóriás hősnői: Kanizsai Dorottya (Perényiné), Enyingi Török Bálintné Pemflinger Kata, Pekry Lajosné, Battyány Ferencné Bánffy Kata, Thurzó Ferencné Irinyi Kata, Országh Magdolna, Nádasdi Tamásné Irinyi Margit sorra megelevenedtek a felolvasás nyomán s a hallgatóság megismerte ragyogó női erényeiket. De kiemelte Váry tanár azt is, hogy a most lefolyt világháboru a kiváló női erények hőskorszaka volt. A nagyértékű felolvasás után *Késmárky* Miklós theológus Reményik Sándornak „Kenyér helyett“ és „Az Ige“ c. költeményeit szavalta el mesteri szinezéssel, megkapó lendülettel, általános nagy hatást keltve.

Március 5-én *Varga* Béla a kolozsvári unitárius theologia tudós tanára tartott előadást. Előadása Jézus-ról szólt, keresztény vallásunk megalpítójáról, akiről a tudós előadó az unitárius theológia egyik legigazabb lelki portréját rajzolta meg a tanulmányában. A gyönyörüen megirt, mélységes tudással és mély intuició-

val megalkotott Krisztus kép, amelyet Varga Béla nagy figyelemmel hallgatott előadásában vetített hallgatói elé maradék nélkül magában fogalta a hivő unitárius lélek és mélytudású theológus történész egybehangzó felfogását a Profétáról és az Emberről, aki Isten országát akarta megvalósítani a földön s akinek lelki nagysága örök időkre szólóan a legnagyobb volt és marad minden vallásalapítók között. Bede Emil unit. theológus vallásos énekszáma Erdős Mihály orgonakíséretével, Lőrinczy Gábor joghallgató szavalata és a Tordai Dalkör művészi énekszáma stílusosan járultak hozzá a vallásos est mély lelki élményt jelentő sikeréhez.

Március 12-én *Ürmösy* József püspöki titkár, a kíváló szónok tartott nagy figyelemmel kísért gondolatokban gazdag előadást „Hol van a kivezető út?“ címen. A mai világ és társadalom emberisége a Theseus monda barlangjához hasonló labirinthusban tévelyeg és ál-prófétái szerintük csalhatatlan jelszavaikkal nem tudják Ariadne fonalát nyújtani kiutat kereső emberiségünknek. Nem is fog tudni a szabadba vezető tiszta, egyenes és napsugaras útra jutni tévelygő századunk, amíg vezetői nem látják be, hogy egyedül a Krisztus és az Evangélium tanításai adnak gyógyirt és enyhülést az ezer sebből vérző, háborut átélt, gazdasági válságok közt vergődő emberiségnek. A mai társadalom legnagyobb bűne, hogy nem veszi figyelembe Jézus tanításait. Kereszténységünk még messzi van attól, hogy a Jézus szerinti Evangélium beteljesüléséről beszélhessen, de a Krisztusi parancs: „Szeresd felebarátodad, mint temagád“ a vallás legszebb parancsa marad mind az idők végezetéig, amelynek végül is didalmaskodni kell. A mély hatást keltő szép előadás után a Tordai Dalkör vegyeskara adta elő Petőfi—Lányi: „Egész uton hazafelé“ című műdalt, majd Jakab Jenő theológus szavalta el Ady: „Az Antikrisztus útja“ című megrázó erejű versét.

Április 2-án *Gál* Kelemen ny. kolozsvári főgimn. igazgató, a kíváló pedagógus és psychológus, a jeles író tartott nagyszabású, eszmékben gazdag és soktanulságú előadást a családról, a családi élet fontos missziójáról, a család és a vallás védelméről. A kitünő előadó lélekmegmarkoló képet tárt hallgatósága elé a mai család- és valás-ellenes áramlatok romboló hatásairól s ezekkel szemben a lélek törhetetlen Istenhitének s a tiszta szereteten felépült családi életnek áldás-forrásairól, kiemelvén azt, hogy az édesanyai szeretet örök melege oly örökéletű nevelési tényező, mely semmivel sem pótolható. A háztűz szentség, melyet éleszteni és nem rombolni kell. Élesztője a hit és szeretet. — Az erős hatású előadás után a Tordai Dalkör vegyeskara énekelte el művészileg a „Jézus a tengeren“ c. darabot. Majd Késmárky Miklós theológus szavalta el mesteri szinezéssel, nagy hatást keltve Adynak a „Háboru utáni imádság“ és „Nekünk Mohács kell“ c. költeményeit.

Minden estély kezdetén, közének után Lőrinczy Dénes unitár. esperes magas szárnyalású imájával emelte Istenhez a lelkeket és az estély végztével bezáró szavaiban meleg köszönetét fejezte ki a szereplőknek.

——

Az Unitárius Teologusok Tordán. A kolozsvári Unitárius Teologiai Akadémia hallgatói szépen sikerült ifjusági napot rendeztek Tordán március 19-én. Délelőtt istentiszteletet tartott az unitárius emplomban Gálna Sándor IV. éves teologus s az éneket vezette s orgonán kisérte Péterffy Gyula zenetanár jelölt. Délután pedig 5 órai kezdettel vallásos estély volt az unitárius templomban. A bevezető ének után, amit Péterffy Gyula zenetanár jelölt vezetett Pálffy Károly II. éves teologus mondott imát. Azután dr. Kiss Elek, a kolozsvári unitárius teologiai akadémia tanára tartott a teologia részéről üdvözlő beszédet. A nagyhatású beszéd után a teologia énekkara nyujtott igaz műélvezetet Ütő Lajos tanár vezetésével előadott énekével s azután Nagy Samu II. éves teologus szavalta el mély átérzéssel Reményik Sándor „Pilátus" című költeményét, majd Bede Emil III. éves teologus szép énekszáma következett. Erdős János IV. éves teologus tartott ezután értékes felolvasást a Vallás és az Ember címmel s a teologiai énekkarnak ezt követő gyönyörű énekszáma után Lőrinczy Mihály II. éves teologus szavalta el művészi színezéssel Váradi Antalnak „Az utolsó sor" című költeményét. Ezen nagyszerűen összeállított program után Lőrinczy Dénes, az unitáriusok kiváló és köztiszteletben álló esperese mondott a tőle megszokott ékes szólással, fiatalos lendülettel, sziveket átható s a lelkeket ünnepi varázzsal betöltő beszédet. Este 9 órai kezdettel műsoros táncestélyt tartottak a teologusok a volt unitárius gimnázium nagytermében.

— —

Az alsórákosi D. F. E. ifj. kör munkássága.

Az alsórákosi D. F. E. Ifjúsági Köre, alig háromhónapos multra tekint vissza, amely idő alatt az ifjúság örvendetes jelét adta tenniakarásának, egyházszeretetének, tanulni vágyásának. Bizonysága ennek az a tény, hogy nemcsak gazdag műsorral kedveskedtek az ifjak a mindig zsúfolásig megtöltött tanácsteremben a felekezeti különbség nélkül megjelent közönségnek, hanem az is, hogy a mi legényeink és leányaink, akiknek eddig nem volt bátorságuk nyilvánosság előtt szerepelni, most bátran lépnek a közönség elé, gyakori szavalatokkal, vagy szindarabok eljátszásával. Dicséret illesse ezért őket e helyről is.

Az iskolás gyermekek közül is számosan szerepelnek estélyeinken.

Egyletünkbe, a testvér magyar felekezetek ifjai közül is számosan beléptek, akiket mi tetsvéri szeretettel fogadtunk. Ők e szeretetet azzal viszonozták, hogy egyletünk életében aktiv szerepet játszanak és a jegyzőkönyvek bizonysága szerint, a szereplők harmincszázaléka másfelekezetű volt az évnegyedben. (Tagjaink negyvenszázaléka másfelekezetű).

Egyletünk zárt és nyilvános gyűléseket tarott. A nyilvános gyűléseket, amely mindig egyházi énekkel, majd Ütő Béla esperes úr imáival, elnöki megnyitóval és a jegyzőkönyv felolvasásával kezdődött, erkölcsnemesítő és szórakoztató felolvasások és más műsorszámok tarkították. Az esperesi vizsgálat alkalmával (márc. 8.) Bedő Ferenc egyh. köri felügyelő gondnok úr felolvasást tar-

tott és Kelemen István egyh. köri jegyző buzdító beszédet intézett az ifjúsághoz.

Estélyeinken egyletünk tagjai közül szerepellek: Ütő Iluska, Bodosi Mariska, Antal Piroska, Nagy Klárika, Antal József (eln.), Vass László tanító, Ütő Attila, Nagy József, Antal Sz. István, Póké József, Antal Sz. János, Huszár Sándor, Nemes Mihály, Baga József, Antal M. Zsigmond és az iskolás gyermekek közül számosan.

Egyletünk tagjai közül egy páran az elnök vezetése és terve szerint egy pódiumot és színpadi kulisszát készítettek, melynek anyaga 460 leibe került. A munkadíjért az egylet tagjai nem számítottak fel semmit.

A gyerekszíndarabokat mindannyiszor Ütő Iluska h. énekvezér, tanította be, valamint a programot is ő állította össze. Az egylet többi vezetői is mindenben hozzájárultak az estélyek sikerének emelésére.

Ezuton is köszönetünket fejezzük ki esperes úrnak, aki nemes törekvésünkben segítségünkre sietett és irányt mutatott nekünk arra, hogy mikép vezessük a ránk bizott ifjuságot.

(Alsórákos). **Ütő Attila.**

— —

D. F. Nők Szövetségéből.

A bágyoni Nők Szövetsége 1932. november hónapjában alakult meg. Az egylet tehát még fiatal, de tudomásunk szerint, máris szép eredménnyel dolgozik s valóban lelkes tagokat számlál. Vezetői: Biró Istvánné Végh Ida, ifjú papné és tanítónő és a szövetség lelke: Csongvay Lajosné úrnő, ki ihletett lélekkel hinti a jónak és szépnek drága magvait. Isten áldása legyen munkájukon s lelkes buzgalmuknak legyen meg továbbra is eredményes jutalma.

Az alábbi sorokban adjuk egy — a kolozsvári gyűlésünkön részvett — igen ügyes bágyoni unitárius falusi asszonyunknak kedves észrevételeit, melyet Ő otthon a Nők Szövtségében olvasott föl.

Kedves Nőtestvéreim!

Engedjék meg, hogy így szólítsam mindannyiukat, amint én ezt megtanultam Kolozsváron, az Unitárius gimnáziumnak egy igen szépen berendezett termében, Csifó Salamonné unitárius theológiai dékánnétól, aki mint elnöknő megnyitotta a gyűlést, azt a kedves gyűlést, amelyben a bágyoni Nőszövetségnek is négy tagja részt vett.

Tehát, hogy a tulajdonképpeni tárgyra térjek, mert nem akarok unalmas lenni felolvasásommal, csak azt akarom elmondani, hogy milyen lelkesedéssel munkálkodnak ott és hogy minket milyen meleg szeretettel fogadtak.

Az első pont tehát, hogy milyen lelkesedéssel munkálnak. Erről idehaza igazán nekünk fogalmunk sincs. Az elnöknő és a pénztárosnő, be is számoltak a gyűlés előtt az összes bevételekről és kiadásokról; és jótékony céljaikról, egész a mai 1933-ik évig. Igazán megindult a lelkem, mikor végig hallgattam, hogy milyen nemes dolgokra használják fel bevételeiket. Igy például nagyon

szegényeket segítenek s betegeket gyámolítanak. És tartottak egy úriasszonyt, aki szerény fizetéssel a Leányotthonnak egyik irodájában mindennap 11—12-ig dolgozik és eljár annak a nagyvárosnak minden részében, meglátogatja a betegeket és megkérdezi, hogy kinek mire lenne a legnagyobb szüksége, és ezt mind a kolozsvári Nőszövetség fedezi tehetsége szerint. Továbbá tart 2 árvát a „Leányotthonban", az egyiket teljesen ellátja mindennel, a másikat ellátja koszttal és 1 pár cipővel és fizeti a taníttatás díjának a felét. Igy munkálkodnak Kolozsvárt.

A másik dolog, amiről beszélni szeretnék az, hogy milyen szeretettel fogadtak minket. Engem igen kedves csalódás ért. Mert én őszintén megvallva, mikor felültünk Tordán az autóbuszra, én azon gondolkoztam, hogy Istenem, vajjon fogadnak-e ott minket. Később meg azt gondoltam, hiszen kívánni sem lehet, hogy velünk foglalkozzanak, hisz mennyien lesznek ott, és mennyire el lesznek foglalva, különösen a választmányi tagok. De bizony, ez nem így volt, mer ahogy a terembe léptünk, és helyet foglaltunk, párosával jöttek minket üdvözölni a tagok: így pl. dr. Kauntz Józsefné, Csifó Salamonné, Mikó Lőrincné, Zsigmond Ilonka és így tovább. A gyűlésen jelen volt a főtisztelendő püspökné asszonyunk is, akinek be is mutattak minket. Nagyon örvendtünk, hogy megismerhettük szeretett főasszonyunkat. S úgy érzem, hogy talán kedves dolog lesz, ha egy pár szóval ismertetni fogom szeretett főasszonyunkat azokkal is, akik nem ismerik. A ruházata nagyon egyszerű. Beszédje kedves. Jóságos arcáról és hangjáról látszik, hogy a jó Isten már idáig is kedvezett életének.

Még arról is be akarok számolni, hogy az elszállásolásról is mily kedvesen gondoskodtak. Zsigmond Ilonka tanítónő és a Leányotthon egyik vezetője, akire igazán rá lehet mondani, hogy egy igen kedves teremés, elvezetett a Leányotthonba és ott kitünő ellátásban részesített, amiért is igen hálásak vagyunk most is.

Most pedig bocsánatot kérek, hogy elbeszélésemet írásban adtam, de éreztem, hogy nincs elég bátorságom és tehetségem hozzá, hogy csak elmondjam.

És most végezetül arra kérem mindnyájukat, hogy mindenki legyen lelkes és buzgó agja a mi kedves bágyoni nőszövetségünknek is. **Csegezy Józsefné** sz. Kónya Anna.

Nyilatkozat. Felkérettünk az alábbi sorok közlésére: Az Unitárius Közlöny 1932. évi 12-ik számában „Templomjavitás Ravában" címen megjelent cikkben a bevezető sorok utolsó pár mondatában: „A régi világ külső embere formáiban és szokásaiban elvesztette hitét. Nem sokat törődik már őseitől örökölt szenthelyeivel sem, mert ezeket is külsőségekben élte ki." — Kegyeletsértés történt a régi világ „külső" emberén. Porzó ezzel túlment a pórzáson és suhogó hazugságával sebet ütött. Annyit legalább meg kell írjak, hogyha már a régi világ „külső" embere a külsőségekben élt, de mindig belső lelki készülettel járt el minden dolgában. A ravai templomot is megujittatta 1907-ben s annak mostani megujitásához is hozzájárult. A hitnek is gyümölcseit megtermette „a régi világ embere" a jó tettek gyakorlásával s hitét még nem vesztette el.

Tehát bántó sorait visszautasitom s ajánlom a régi közmondást figyelmébe: „Kiki a maga háza előtt seperjen!“ **Sárosi József,** nyug. lelkész.

Szövetkezeti iskolai ünnepély. A kolozsvári unitárius kollégium „Hangya“ fogyasztási és tanszerbeszerzési szövetkezete 1933. április hó 2-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor az unitárius kollégium dísztermében szövetkezeti iskolai ünnepélyt rendezett, melyen a szülők és a szövetkezeti eszme barátai igen szép számban vettek részt. A főgimn. dalárda precizen előadott éneke után megnyitót mondott Gálffy Zsigmond koll. igazgató. Szavaltak: Ürmösi Domokos, Lázár Kálmán IV. e. o., Sebestyén János VII. g. o. Azután a szövetkezet gyakorlati jelentőségéről Ürmösi József lelkész tartott értékes tájékoztató előadást. Szavaltak: Kelemen István VII. g. o., Szánó Vilma és Jakab Jenő papnövendékek. A főgimn. dalárda éneke után főtiszt. Dr. Boros György püspök úr mondott bezárót.

Pál Ferenc h. oklándi lelkészt saját kérésére 1933. május 1-től nyugalomba bocsátotta az E. K. Tanács. Hozzá tesszük: hosszas, lelkiismeretes, pontos papi és esperesi szolgálatai méltányló elismerésével. A magunk részéről kivánjuk, hogy a még jó erőben levő kedves barátunk élvezze a független élet örömeit sok-sok éven át.

A kolozsvári D. F. Leányegylet 1933. március 12-én este 9 órai kzdettel az Unitárius Kollégium tornatermében úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült teaestélyt rendezett, melynek jövedelméből 500 lejt adott a kolozsvári Uniárius Nők Szövetsége által létesiendő napközi otthon javára, 500 lejt pedig a bukaresti segédlelkészség javára küldött.

A kolozsvári unitárius Dávid Ferencz Leányegylet 1933. április 2-án (vasárnap) d. u. 6 órai kezdettel az Unitárius Kollégium dísztermében műsoros délutánt rendezett, nagyszámú érdeklődő közönség részvételével. Elnöki megnyitót mondott Szántó Vilma teol. akad. növ. Egyéniségéhez találó kedves költeményeket szavalt Ürmösi Erzsébet tanárjelölt Landtné Ady Mariska költeményeiből. Két izben nagy virtuozitással hegedült Székely Gyula, Ütő Mária preciz zongorakisérete mellett. A szentháromsági uniárius templom elvételéről előadást tartott Kelemen Lajos tanár, ki az ő gazdag történelmi tudásából sok élvezetes dolgot mondott el. Deák Berta ismert költ- egy kedves versét szavala el. A műsoros délután fénypontja Puksáné Boros Irén bájos művészi éneke volt, azzal a kedves közvetlen előadásával, mellyel szűnni nem akaró ujrázásokra hangolta a közönséget. Kedves kiegészitője volt Ütő Manci hangulatos, lelkes zongorakisérete. A közönség nagy lelki élvezetekben meggazdagodva távozott.

E. K. Tanácsi ülés. 1933. április 12—13. napjain tartott E. K. Tanácsi ülésen — főtiszt. püspök úr, Dr. Ferenczy Géza és Dr. Szentiványi József főgondnok uraink elnöklésével — letárgyalt

---

Rendeljük meg idejében a Dávid Ferencz Egylet kiadásában megjelent **Unitárius Konfirmáció Emlékkönyvet.**

fontosabb ügyek: 1. Dr. Ferenczy Géza főgondnok úr jelentést tett a Szervezeti törvény reformja tárgyában Székelykereszturon tartott értekezlet értékes munkájáról, mely tárgyban azonban még hosszú és nagy megfonolást igénylő munka vár a biz. tagjaira. 2. Teologia Akadémia uj szabályzata beterjesztetett és kiadatott a nev. ü. biz.-nak. 3. A megüresedett V-ik teol. tanári tanszékre ideiglenesen alkalmazta Vári Albert koll. vallástanárt. 4. A püspöki itkári és irodavezetői állásokat a főtanácsig fenntartja, akkor javaslatot tesz a főtanácsnak. 5. Az egyházi Közalap ápr.—juniusi költségvetését megállapitota. 6. Az Unitárius Nők Szövetsége alapszabályait jóváhagyta és felterjeszti a kormányhoz megerősitésre. 7. A székelykereszturi iskoláknak a zsinattal kapcsolatban megtartandó felavatási ünnepség idejének megállapitását elnökségre bizta, 8. A Lelkészkör uj alapszabályát és az Énekvezérek Egyesülete alapszabályát a Szerv. törvény reformjával kapcsolatosan veszi tárgyalás alá. 9. Dr. Ferenczy Géza főgondnok urnak a konfirmácioi oktatás tárgyában beadott inditványát, hogy a magyarul irni, olvasni nem tudó növendékeket a lelkész tanítsa meg erre, egyhangulag elfogadta. 10. Sajnálattal vette tudomásul, hogy 30 elemi iskolánál (20 felekezeti) nincs magyarnyelvű könyvtár. 11. IV—VI. el. oszt. vallástani tankönyvek tárgyában bekérte a Lelkészkör kifogásainak felterjesztését. 12. Nagy Dénes alsójárai lelkész kepeleszállitás elleni felebbezését letette az I. foku közig. birósághoz. 13. A székelyudvarhelyi egyházközség temetőhasználati szabályzatát jóváhagyta. 14. Helyet adott Kisgyörgy Imre olthévizi lelkész felebbezésének 1 hold földnek a papi birtokokból jogtalanul történt elvétele tárgyában. 15. Pál Ferenc oklándi lelkészt saját kérelmére f. évi május 1-től nyugalomba helyezte. 16. Az egyházközségek hátralékos nyugdijtartozásai rendezhetése szempontjából elfogadta a Nyugdijbiz. által 5—10 évre kidolgozott annuitásos törlesztési tervezeteket. 17. Épitkezésre engedélyt adott a szentiványlaborfalvi egyházközségnek (kulturház) és a sepsiszentkirályi egyházközségnek (papi konyha) épitésre.

— —

A szerkesztő válasza és izenete többeknek:*

Ha az orvos egy betegre megállapítja, hogy operálni kell és az operációt végrehajtja, azért nem mondjuk rá: milyen kár, hogy lelketlen — szívtelen ember! Ha folyóvíz kiárad és pusztít a partokon, érzékenyen érinti a lakósokat, de azért nem mondjuk: kár, hogy folyóvíz van a világon, vagy ha van nem kellene kiáradnia!

Valami ilyen helyzet az, melyben igen sok sajnálkozást és kárhoztatást hallottam és olvastam, hogy az U. K-nek *„mint a valláserk. élet ápolására“ hivatott folyóirat*nak kár volt a P. M. cikkét közölnie!

Kérdem: veszit-e az evangélium értékéből azáltal, hogy Jézus a munkájára minduntalan áskálódó, gátatverő farizeusokra jajj-t

* Izenetemnek előző számban való közlése akadályozva volt, de vállalt szerkesztői felelősségemből kifolyólag leközlése most kötelességem.

kiált és mérges kigyók fajzatainak, festett koporsóknak nevezi? Jézus lelkében azért a szeretet egy szikrányit sem csökkent!

A vallás erkölcsi élet ápolását sem lehet a végletekig menő simítgatásokkal, elnézéssel, türelemmel mindig és mindenkor fejleszteni! A lelki életben is vannak erupciók — kitörések! „Szükség, hogy legyenek botránkozások“ s ennek nyomán tisztázódások.

Mire való volt nyomorúságosan szegény kicsi egyházunkban egy új lap megindítása? Hát ez nem a széthuzásnak, a vallás erkölcsi erő szétforgácsolásának egy újabb bizonysága? Mintha mi is abban akarnók kiélni magunkat, mint a versenyző 1—2 lejes napi szenzációs újságok, hogy egymásra licitálva olcsóbbat és szenzációsabbat adjunk. Hát ez illő és találó az uniátrius vallás erkölcsi élethez? Hát nem inkább az erők tömörítésére és összefogására volna szükségünk, nem pedig arra, hogy ki-ki a maga szakállára kezdjen új vállalatokba a demokrácia hangoztatásával ilyen evangéliumot hírdetve: „nézzétek az Unitárius Közlöny az unitárius intelligencia lapja, csak legfennebb 1000 unitárius ha olvassa ,a nép nem“; csinálok én olyan lapot, amely a nép kezébe kerülhet. — Ha kárhoztatóim és hibáztatóim osszák ezt a felfogást, én nyugodt lélekkel vallom, hogy Unitárius Közlöny 42 éves pályafutásán becsületesen szép népmissziót teljesített. Olvasta azt az intelligencia és a nép is. Meghódította az intelligenciát, s ezen keresztül a népet. Mindjárt 50 esztendő írásos bizonyság e mellett. Vagy mik egyebek a falusi és egyházköri D. F. Egyleti alakulatok, ha nem az ismeret, a tudás forrásai unitárius népünk számára! Valóban kevés jóindulatra és együttes építési munkálkodási szándékra vall elvitatni akarni, hogy a mi népünk nem ismeri a Dávid Ferencz Egyletet és lapját, az Unitárius Közlönyt, s azt a számos kiadványt, amelyet az Egyesület mind népünk számára adott ki.

Az új lapindítás annyival fájdalmasabb, szomorúbb, mert azt nem a közszükséglet hozta létre, hanem ugyszolván a kicsinyes bosszú.

A Grafic-Record nyomdacég egyik unitárius vallásu társtulajdonosától a Választmány a Közlöny nyomatását a drága ár miatt kénytelen volt elvinni. Ez az eljárás rettenetes haragra lobbantotta hitrokon afiát, összefogtak a professzor urral és megszületett az „Unitárius Evangélium“ *csak azértis olcsóbban.*

Egyébként bizonyos fokú optimizmus kell annak hivésére és megállapitására, hogy ez az „Unitárius Evangélium“ népszerű, vagy épen népies volna.

Ettől eltekintve hibáztatóim és kárhoztatóim közül ki tud meggyőzni engem annak lehetőségéről és szabadságáról, hogy egyesek a nép között szétszórt röpiratokban valótlan, elferdített hírekben, végig gázolhatnak az egyház fején, vezető egyéniségein,

---

Konfirmáló leányoknak kedves és állandó ajándék az imakönyv. Akik **Szivemet hozzád emelem** női imakönyvből diszkötéssel készült példányt kivánnak, levelezőlapon értesitsék szerkesztőségünket.

intézményein, ráfröccsenthetnek szabadon minden szennyet s ezt üzhetik éveken keresztül, anélkül, hogy valaki tiltakoznék ellene, vagy rombolásnak minősítené! De ha végre a központból valakik akadnak, akik tiltakozni merészkednek a folytonos romboló eljárás ellen, mindjárt kész az óvás, tiltakozás, kárhoztatás a jóízlés, a jóerkölcs és a békesség nevében! Mindez hol maradt az előbbi esetekben?

Unitárius Hitrokonok és Testvérek! Ne tőlem és a közölt cikktől féltsék a békességet, a jóizlést, az erkölcsöt, — alaptalan rosszhiszemű hírek terjesztésével nem foglalkoztunk, de az U. Evang. már első számában bizonyságot tett a ferditésekről! — hanem az olyan önhitt, ismétlődő oldal támadások veszedelmesek, mely a tisztes multtal biró Dávid Ferencz Egyletet támadja olyan kötekedő, mindenben csak a hibát kereső és piszkálódó eljárás, amely itt minden jóakaratú, tisztes megmozdulással szemben gyanakodóvá, urrá lett.

A szekeret elragadott szilaj paripának hiába kiabálják, hó-hó, mert meg nem áll, míg erős kéz meg nem fékezi!

A mi eljárásunk nem szertelenségből eredt. Mi látjuk, hogy ezer sebből vérzik anyaszentegyházunk, s látjuk, hogy ezerféle építőmunka vár itt benn és künn minden jó unitáriusra. A kolozsvári templom szószéke, az unitárius társadalom, az unitárius tudományos irodalom, jövő papi nemzedékünk várja az egy célra vezető munkát, szellemi irányitást, a békességes tiszteletadó példaadást. Miért marad, miért késik? Mert nincs egyetértés, csak hibakeresés, csak rémhirek, valótlanságok terjesztése, szállítása ki a vidékre. Egy fertőzött seb, amely folyton fenyegető jelleget mutat. Ezért kelett, ezért volt ideje az orvosi kést elővenni s a fertőzött sebet kivágni. A kés éles volt, lehet a seb fájó, s a részvét nagy az operált iránt, de az orvos szándéka nem volt rossz, s ha a műtét sikerül és a felgyógyult beteg jobban lesz, s nem esik vissza a régi betegségébe, ha hajlandó a közös munkatérre lépni, őszinte szándékkal és önzetlen unitárius jóakarattal, biztosra veszem, hogy mindenki készséggel nyújtja feléje segítő kezét az együttes, közös egyházi munkára! Csak ne akarja azt, hogy mindig és mindenben az ő elve, gondolata, feltevése legyen igaz, helyes, vagy ne higyje, hogy egyedül ő a nagy népbarát. Vegye figyelembe, hogy másoknak is lehet és van egészséges építő gondolata! Mások is dolgoztak és dolgoznak a népért! Lépjünk megértő elvekkel közös építő munkatérre. Az így megvalósulandó békességgel térhet vissza *az unitárius összetartás*, amely valahol árván bujdosik. Igy és ezért van lelkierőm tiszta, unitárius önérzetem vállalni a felelősséget, viselni az ütéseket, a kárhoztatásokat. Aki bűn nélkülinek tartja magát ezekben az összezavart unitárius dolgainkban, az dobja reám a kárhoztatás első kövét.

Minden kézirat Ürmösi József címére küldendő, Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L., Magyarországra 90 L., Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 Leit egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 1000 L., Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj-Kolozsvár.